

Deklarationen för en stark demokrati

Organisationens interna åtagande (Hur ska organisationen arbeta med demokrati inom den egna organisationen?)

Scenkonst för alla, överallt

Riksteatern är en scenkonstinstitution och en folkrörelse med 225 lokala riksteaterföreningar och 21 regionala riksteaterföreningar.

Riksteaterns verksamhet utgår ifrån de lokala riksteaterföreningarnas engagerade arbete, där samtliga föreningar är med och direkt påverkar vilken repertoar som visas i just deras ort. Det är en unik struktur inom scenkonsten och genom sitt arbete ser föreningarna till att det finns tillgång till scenkonst runt om i landet, inte minst utanför storstadsområdena. Riksteaterföreningar utgör därmed också en infrastruktur för scenkonst, över hela landet. Riksteaterns vision är *scenkonst för alla överallt*. Riksteaterns stadgar ligger till grund för organisationen som helhet:

Riksteatern ska ge alla möjlighet att uppleva varierad och kvalitativ scenkonst, oavsett var man bor i landet, oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, social eller etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsförutsättning, sexuell läggning eller ålder.

Riksteatern ska bidra till att alla ska kunna delta, ha inflytande och känna delaktighet i konsten och samhället och ska på så sätt vara en föregångare i att utöva, utveckla och skapa morgondagens demokrati.

Riksteaterns Kongress 2019 tog beslutet att anta en strategi för jämlikhet och mångfald, med målet att uppnå ambitionen om mångfald på, bakom och framför scenen. Jämlikhetsarbetet ska genomsyra hela organisationen med målsättningen att uppnå ambitionen om mångfald på bakom och framför scenen.

För 2021 planeras bland annat följande insatser:

- Utbildningsinsatser kring jämlikhet och mångfald ska genomföras såväl nationellt, regionalt som lokalt inom Riksteatern. Riksteatern fortsätter och påbörjar nya sätt att konkret arbeta kring jämlikhet med en långsiktig målsättning och vi ställer oss frågan hur vi som organisation kan hitta nya vägar, arbeta snabbare och uppnå resultat kring dessa frågor.
- Riksteatern planerar för riktade studiebesök där unga i tidig ålder får möjlighet att möta Riksteatern som organisation.
- Pilotprojekt: Under 2021 kommer Riksteaterns nationella verksamhet tillsammans med föreningar sjösätta pilotprojekt där jämlikhetsarbetet omsätts i praktik för att skapa förutsättning att inom snar framtid kunna skala upp och skapa ett strukturerat och långsiktigt arbete.

Organisationens externa åtagande (Hur ska aktören arbeta med demokrati gentemot externa målgrupper?)

1 000 dagar kultur

Under rubriken *1 000 dagar kultur* åtar sig Riksteatern att tillsammans med över 15 organisationer från olika delar av kulturbranschen verka för att öka medvetenheten om kulturens roll för i samhället, för vår demokrati. Initiativet pågår fram till riksdagsvalet 2022.

Att fritt kunna delta i kulturlivet och uttrycka sig genom konst är en mänsklig rättighet enligt FN:s internationella konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Kulturen ska vara fri och obunden, det är grundläggande för vårt demokratiska samhälle. Alla har rätt att ta del av och uttrycka sig genom kultur. Flera kulturverksamheter är helt eller delvis finansierade av offentliga medel vilket möjliggör ett rikt kulturliv över hela landet där olika uttryck når ut till alla. Om detta har det varit politisk enighet under många år. Politiker skapar förutsättningarna för kultur, men blandar sig inte i själva innehållet. Men under de senaste åren har en oroande utveckling skett där politiker allt mer vill styra i vilken riktning kulturen tar och påverka dess innehåll.

Detta är bakgrunden till att Riksteatern 2019 tog initiativet till ett brett samarbete mellan flera kulturorganisationer som syftade till att lyfta kulturens roll för en livskraftig demokrati i samhällsdebatten. Den 16 december samma år, 1000 dagar före nästa val, publicerades en debattartikel där Riksteatern med samarbetsparter framförde krav på att regeringen tillsätter en utredning som undersöker hur kulturen kan få samma dignitet som bostad, utbildning, social omsorg och övriga grundläggande rättigheter i grundlagen.

Grundlagen slår fast att offentliga verksamheter ska verka för den enskildes kulturella välfärd. Men lagen gör sedan prioriteringsordningen att "särskilt ska det allmänna trygga" rätten till ett antal specifika rättigheter så som bostad, utbildning och social omsorg och där utelämnas kulturen. Ett starkare lagskydd behövs för att säkerställa att den offentligt finansierade kulturen står fri från direkt politisk påverkan och inte blir ett ideologiskt verktyg för rådande makt.

Initiativet går att följa på <https://1000dagarkultur.se/>

Organisationens kommunikativa åtagande (Vad ska kommuniceras och till vem?)

Grunden för arbetet med åtagandena inom deklARATIONEN för en stark demokrati utgörs av de nationella kulturpolitiska målen; kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet.

Målen är samstämmiga med Riksteaterns vision, Scenkonst för alla överallt. De kulturpolitiska målen och visionen ligger till grund för det interna jämlikhetsarbetet och för 1000 dagar kultur. Riksteaterns åtaganden grundar sig i att det är en rättighet att ta del av konst och kultur och att den rättigheten gäller alla. Jämlikhetsarbetets ambition är mångfald på, bakom och framför scenen. I detta ingår det som borde vara okränkbart; att konsten måste stå fri från politisk inblandning.

I det interna jämlikhetsarbetet är det organisationens olika delar, de arrangerande lokalföreningarna, de samordnande och främjande regionala föreningarna den nationella verksamheten som är den primära målgruppen.

I 1000 dagar kultur är målet att genom olika offentliga aktiviteter, riktade mot både allmänheten, politiker och beslutsfattare öka medvetenheten för kulturens roll i samhället. Detta sker bland annat genom debattartiklar samt seminarier som arrangeras på arenor som Folk & Kultur. På initiativets hemsida publiceras även texter löpande från de olika organisationerna. Detta kan vara kommentarer på politiska händelser samt för att berätta om hur organisationen arbetar med kultur ur ett demokratifrämjande perspektiv.